

stvenem oziru. Strogo se je pazilo nad snažnostjo ulic in družih prostorov; v mestni hiši je bil mlin na konje z dvema tečajema; na dvorišči mestne orožnice pa 20 ročnih in 6 mlinov na konje; potem so pregledali še kleti ter našli in popisali 170.000 veder vina; precenili so tudi še drugi živež.

Po naznanilu mestnega zapisnikarja Nikol. Hoke-a je vagala žemlja za 1 krajcar 8 lotov in še nekaj čez; funt govedine je veljal 6 krajc., teletine pa 9 kr. hleb kruha 3 funte težak pa 4 do 6 kr.

Pogodeb Turki nikoli niso držali. Soseska v Bertoldsdorfu se je v cerkvi in na pokopališču junaško branila; toda vsled pomanjkanja živeža in streljiva je bila primorana podati se sovražniku. Turki so jim obljubili vse; al Turška obljuba je goljufija; pomorili so do 3500 ljudi po svoji zverinski navadi: može, žene in otroke. Ta strašanska dogodka je še zdaj naslikana na podobi mestne hiše.

13. dne julija zgodaj zjutraj so „spahi“ (turški konjiki) vlačiti se začeli po polokrožnem pogorju do Donave od „predice pri križi“ do Schönbrunn, od Hernalsa in Döblinga do Nudorfa. Proti poldnevu privreli so z veliko močjo od Šent Marksa in „Pasjega turna“ noter do predmestij. Staremburg jih je dal s topovi zapoditi in zdaj, ko je skrajni čas nastopil, še predmestja zažgati. V malo trenutkih je bila v plamenu konjska loka, Alzerjeva ulica, Šent-Urh, in „Hrvaška vas — Kroatendörfel (Spitelberg)“, Šent Diepold, Gumpendorf, Videm, dirjalnica, velika cesta z vsemi cerkvami, samostani in palačami. Kolika škoda! — uničene so bile dragocene reči, nedomestljivo bogastvo učenosti in umetnij, uničen trud in delo toliko pridnih in delavnih rok!

Ogenj bi bil segel kmalu vsled silnega viharja do lesa nakopičenega pri obkolih ali palisadah, le malo je še manjkalo, da ni celo mesto pogorelo; k sreči ste to silno nevarnost odvrnili pozornost Staremburgova in pa skrb mestnih očetov.

Skoraj neverjetno je, kar je storil Staremburg v zadnjih šestih dneh, to je, od 7. do 13. julija!

Zginila je med meščani vsa grda sebičnost, ravno tako tudi bojazen; vsi so bili kakor otroci ene družine, enega srca in enega duha pripravljeni prestati neznano veliko nevarnost, trpeti pomanjkanje, pripravljeni tudi umreti. (Dal. prih.)

Mnogovrstne novice.

* Od kod in od kedar izrek „non possumus“ ranjkega papeža Pija IX.? — Nekdo v „Vossische Zeitg.“ izvir tega izreka, ki je znan celemu svetu, pripoveduje tako-le: „Bilo je 7. svečana leta 1848., ko so Rimljani, vzburjeni po imenovanju nekega ministra nazadnjaka, prihruli pred Kvirinal, v katerem so sv. oče stanovali. Zbralo se je ljudstva na tisoče s kričem: „Proč s farji, mi nočemo farškega ministerstva“. O tem hrupu se hipoma odpró vrata na balkonu in sv. oče z nekaterimi kardinali se pokažejo ljudstvu. Zdajci kričači omolknejo, sv. oče pa začnó tako-le govoriti: „Če hočete, da blagoslov Božji pride čez državo cerkve in Italijo vso, ne zahtevajte ničesa, kar se ne sklada z dostojnostjo prestola sv. Petra. Slišal sem ravnokar nekatere klice, ki gotovo ne izhajajo iz srca mojega ljudstva, zato jih ne morem, jih ne smem, jih nočem slišati („non posso, non debbo, non voglio“). — Od tega dneva, to je, 7. februarja 1848. počenši si je svet zapomnil častitljive besede „non posso“, „non possumus“ papeževe.

* Fonograf ali glasopis — se imenuje zopet nova iznajdba, katero je iznašel Amerikanski tehnik Edison

Atlanta. S to iznajdbo — kakor pravijo — se dadó po telefonu izgovorjene besede tudi brž napisati. Prav lahko je neki se tega vsakemu naučiti.

* O sežiganji mrličev so bili lani in predlanskem mnogi listi polni, češ, da se mrličji namesti navadnega pokopanja v peči zato nalašč narejeni sežgó. Te dni je v Milanu umrl nek bogatin, ki je pred smrtjo naročil svojim ljudem, da se ima njegovo truplo sežgati. Rodbina njegova je spolnila mu to željo in ga dala sežgati, kakor to znanstveni propisi velevali. Bilo je pa jako gnjusno gledati to sežiganje, katero je trajalo od sobote zvečer do nedelje zjutraj, pa mrlič še ni bil popolnem sežgan.

Naši dopisi.

Z Dunaja 23. sveč. — Ne morem si kaj, da ne bi tudi jaz spregovoril o eni jako veseli, o drugi pa jako žalostni dogodbi, obojni velikovažni dandanes. Da imamo na Dunaji pravih in krščenih judov kakor listja in trave, to je bralcem „Novic“ znano; oni pa tudi vedó, da največ Turčiji prijaznih, Rusiji pa Slovanom v obče sovražnih kričacev se nahaja v tej nemčurski gardi. Vsi ti so pričakovali, da njim na ljubo bode Bismark na interpelacijo o Rusko-turškem boju v državnem zboru Nemškem tako odgovoril, da tista politika, ki jo grof Andrassy v magjarskem srcu goji, pride konečno vendar na vrhunec. Al kako so se zmotili, kazali so dolgi obrazi tistih tukajšnjih ljudi, kateri poklicani ali nepoklicani „die öffentliche Meinung machen“ (javno mnenje kujejo). Kakor s kropom poparjene so jih videli po mestu se plaziti 20. in 21. dne t. m., kajti slišali so iz jasnega in odločnega govora Bismarkovega 19. dne t. m., da Turčije, kakor je dozda bila, ni več, — da Nemčija ne bode stoletnega izkušenega prijateljstva z Rusijo žrtvovala na ljubo drugemu prijatelju (Avstriji ali Angliji), s katerim Nemčija nima direktnih interesov, — in da zaradi razpada Turčije ni se bati kake velike Evropejske vojske. — To vse so pač jasne besede mogočnega Nemškega državnega kancelarja, ki nikakor noče dopuščati, da bi se kdo vtikal v blagonsno delo, s katerim Rusija hoče nesrečne Slované na iztoku rešiti jarma Turškega. To pač je jasen odgovor na vprašanje, a ne tako meglén, kakor so odgovori, ki jih grof Andrassy še zmirom daje po svojih organih — Auerspergu in Tiszi — v zbornici Dunajski in Peštanski. Pa vsaj tudi ne more drugač biti, dokler politika Avstrijska — kakor je zadnji „Brenclj“ jo dobro ilustriral — „le slepe miši lovi“. Po odgovoru Bismarkovem ni tedaj trdni zvezi Nemčije z Rusijo nobena moč na zemlji nevarna, po takem je največa in najmogočnejša Nemška država pomočnica Rusiji, da dovrši veliko človekoljubno svoje delo na Balkanu in Slované osvobodí tiranstva. Ni li to neizmerna sramota nemčurjem Avstrijskim in magjaronom Ogerskim, da si na vse kriplje prizadevajo, ovreči in prestriči blage namene Rusije in Nemčije — le zato, ker gre za osvobodjenje narodov, ki so Slovani, katere strupeno sovražijo. — Slovanom sovražni tukajšnji listi so jezé kar razkože. „Tagblatt“ imenuje Bismarka mešetarja (Mäkler) in je radoveden, kako plačo (mezdo) bo za to dobil. Še huje pa divjá „Morgenpost“ nad njim v članku „Bismark spricht russisch“ in se posmehuje Andrassy rekoč: „to je tedaj plačilo sedemletne zvestobe do Prusije, katero je posnemal Andrassy v vsem, celó v kulturnem boju!“ Primerja ga celó z očakom Jakobom, ki je sedem let služil za lepo Rahel, nazadnje pa dobil le njeno brljavo sestro. Tedaj bo moral še Andrassy, da si pridobi Bismarkovo prijateljstvo, še